

دانشگاه تهران
پردیس علوم
دانشکده شیمی

عنوان:

واکنش تک مرحله ای مشتقات تیوباریتورات و استرهای استیلنی
در حضور آلکیل ایزوسیانید ها

نگارش:

آرزو اشرفی و رزقانی

استاد راهنما:

خانم دکتر افسانه زنوزی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در

رشته شیمی آلی

بهمن ۱۳۸۷

نگارش این پایان نامه را

به فرشته مهربانی ها ، مادرم

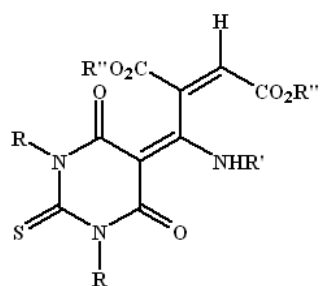
همسرم

و پسرم کاوه تقدیم می کنم .

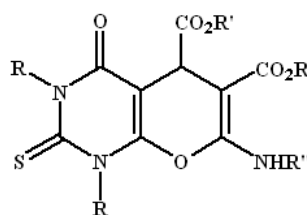
چکیده

مشتقات پیریمیدین دسته مهمی از ترکیبات هتروسیکل هستند که دارای فعالیت بیولوژیکی بوده و در پزشکی به عنوان ضد التهاب ، ضد ویروس ، ضد باکتری ، داروهای اعصاب و حتی در درمان HIV و هپاتیت C به کار می روند .

در این پایان نامه به بررسی واکنش حلقه سازی مشتقات تیو باربیتوریک اسید پرداخته شده است. از واکنش N,N - دی الکیل تیو باربیتوریک اسید و الکیل ایزوسیانید و دی الکیل استیلن دی کربوکسیلات در سرما و سپس رفلاکس دو محصول ان آمینو پیریمیدین (۱) و پیرانو پیریمیدین (۲) با نسبت ۳:۱ سنتز می شوند .

(۱)

(۲)

R= Me , Et , Ph
R' = Me , Et
R'' = Benzyl , Cyclohexyl

این پژوهش با استفاده از اعتبارات شورای پژوهشی دانشگاه تهران انجام گردیده است .
بدینوسیله از بذل توجه و حمایت‌های مالی آن شورای محترم سپاسگزاری می شود .

تقدیر و تشکر

با تشکر و سپاس فراوان از :

استاد ارجمند، خانم دکتر زنوزی که یاری بی دریغشان همواره راهگشای من بود و در این مدت از راهنمایی های ارزنده شان بسیار بهره بردم.

خانم مهندس شیرازی مدیر محترم آزمایشگاه کنترل کیفیت شرکت تولید مواد اولیه داروپخش که از هیچگونه یاری و مساعدت دریغ نورزیدند.

همچنین از همه دوستان مهربانم خانم ها : شراره باقرزاده ، طیبه بیابانی و زکیه ایزکیان بسیار سپاسگزارم.

فهرست

فصل اول

کلیات

- ۱-۱. مقدمه..... ۹
- ۱-۲. کاربرد و خواص مشتقات پیریمیدین..... ۱۳
- ۱-۲-۱ داروهای ضد ویروس و ضد باکتری بر پایه پیریمیدین ها..... ۱۴
- ۱-۲-۲ داروهای ضد تومر و ضد سرطانی بر پایه پیریمیدین ها..... ۱۷
- ۱-۲-۳ داروهای آرام بخش بر پایه پیریمیدین ها..... ۱۸
- ۳-۱. سنتز پیریمیدین ها و مثال هایی از روش های سنتز جدید آنها..... ۲۱
- ۱-۳-۱ واکنشهای تراکمی با تشکیل پیوند N-C-N..... ۲۱
- ۲-۳-۱ واکنش های تراکمی فرمامید با ترکیبات β - دی کربونیل..... ۲۵
- ۳-۳-۱ افزایش قطعه C-N به قطعه C-C-C-N..... ۲۷
- ۴-۳-۱ سنتز پیریمیدین ها با شیوه های مختلف..... ۳۰
- ۵-۳-۱ سنتز باریتوریک اسید و مشتقاتش..... ۳۱
- ۴-۱. واکنشهای پیریمیدین ها..... ۳۶
- ۱-۴-۱ کلیات..... ۳۶
- ۲-۴-۱ واکنش های باریتوریک اسید..... ۳۶
- ۵-۱. بررسی واکنش های چند جزئی..... ۴۲
- ۱-۵-۱ واکنش های چند جزئی بر پایه ایزو سیانیدها..... ۴۴
- ۲-۵-۱ واکنش چند جزئی ایزوسیانید و استیلن های فعال شده..... ۴۸

فصل دوم

بخش تجربی

- ۱-۲. مقدمه..... ۵۶
- ۲-۲. سنتز مشتقات ۱،۳- دی آلکیل - ۲ - تیوباریتوریک اسید..... ۵۷
- ۲-۲-۱ سنتز ۱،۳- دی متیل - ۲- تیوباریتوریک اسید (۷۰a)..... ۵۸
- ۲-۲-۲ سنتز ۱،۳- دی اتیل - ۲- تیوباریتوریک اسید (۷۰b)..... ۵۸
- ۳-۲. سنتز یک مرحله ای مشتقات ان آمینو پیریمیدین..... ۵۹

- ۲-۳-۱ سنتز ۲-[سیکلوهاگزایل آمینو-(۳،۱) - دی متیل -۶،۴- دی اکسو -
 ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵- ایلیدین]متیل[۲- بوتن دیویک
 اسید دی اتیل استر(۷۱a) و دی اتیل ۷- (سیکلوهاگزایل آمینو) - ۱،۳ -
 دی متیل - ۵، ۴،۳،۲ - تترا هیدرو - ۴-اکسو-۲- تیو اکسو-۱H- پیرانو
 [۲،۳a] پیریمیدین-۵،۶- دی کربوکسیلات (۷۲a) ۶۱
- ۲-۳-۲ سنتز ۲-[بنزیل آمینو-(۳،۱) - دی متیل -۶،۴- دی اکسو -۲- تیو
 اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵- ایلیدین]متیل[۲- بوتن دیویک اسید دی
 اتیل استر(۷۱b) ۶۳
- ۲-۳-۳ سنتز ۲-[سیکلوهاگزایل آمینو-(۳،۱) - دی اتیل -۶،۴- دی اکسو -
 ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵- ایلیدین]متیل[۲- بوتن دیویک
 اسید دی اتیل استر(۷۱c) و دی اتیل ۷- (سیکلوهاگزایل آمینو) - ۱،۳ -
 دی اتیل - ۵، ۴،۳،۲ - تترا هیدرو - ۴-اکسو-۲- تیو اکسو-۱H- پیرانو
 [۲،۳a] پیریمیدین-۵،۶- دی کربوکسیلات (۷۲c) ۶۴
- ۲-۳-۴ سنتز ۲-[سیکلوهاگزایل آمینو-(۳،۱) - دی اتیل -۶،۴- دی اکسو -
 ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵- ایلیدین]متیل[۲- بوتن دیویک
 اسید دی متیل استر(۷۱d) و دی متیل ۷- (سیکلوهاگزایل آمینو) - ۱،۳ -
 دی اتیل - ۵، ۴،۳،۲ - تترا هیدرو - ۴-اکسو-۲- تیو اکسو-۱H- پیرانو
 [۲،۳a] پیریمیدین-۵،۶- دی کربوکسیلات (۷۲d) ۶۵

فصل سوم

بحث و نتیجه گیری

- ۱-۳ . مکانیسم پیشنهادی..... ۶۸
- ۲-۳ . تفسیر طیف مشتقات سنتز شده..... ۷۰
- ۱-۲-۳ . تفسیر طیف ۱،۳ - دی متیل - ۲ - تیو باریتوریک اسید (۷۰a) ۷۰
- ۲-۲-۳ . تفسیر طیف ۱،۳ - دی اتیل - ۲ - تیو باریتوریک اسید (۷۰b) ۷۱
- ۳-۲-۳ . تفسیر طیف ۲-[سیکلوهاگزایل آمینو-(۳،۱) - دی متیل -۶،۴- دی اکسو -
 ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵- ایلیدین]متیل[۲- بوتن دیویک اسید دی
 اتیل استر(۷۱a) ۷۲

۳-۲-۴ . تفسیر طیف ۲- [بنزیل آمینو- (۳،۱) - دی متیل - ۶،۴ - دی اکسو - ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵ - ایلیدین) متیل] ۲ - بوتن دیوئیک اسید دی اتیل استر (۷۱b)..... ۷۳

۳-۲-۵. تفسیر طیف ۲- [سیکلو هگزیل آمینو- (۳،۱) - دی اتیل - ۶،۴ - دی اکسو - ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵ - ایلیدین) متیل] ۲ - بوتن دیوئیک اسید دی اتیل استر (۷۱c)..... ۷۴

۳-۲-۶. ۲ تفسیر طیف - [سیکلو هگزیل آمینو- (۳،۱) - دی اتیل - ۶،۴ - دی اکسو - ۲- تیو اکسو تترا هیدرو پیریمیدین - ۵ - ایلیدین) متیل] ۲ - بوتن دیوئیک اسید دی متیل استر (۷۱d)..... ۷۵

۳-۲-۷. تفسیر طیف دی اتیل ۷ - (سیکلو هگزیل آمینو) - ۱،۳ - دی متیل - ۲،۳،۴، ۵، - تترا هیدرو - ۴ - اکسو - ۲- تیو اکسو - ۱H - پیرانو [a-،۲،۳] پیریمیدین - ۵،۶ - دی کربوکسیلات (۷۲a)..... ۷۶

۳-۲-۸. تفسیر طیف دی اتیل ۷ - (سیکلو هگزیل آمینو) - ۱،۳ - دی اتیل - ۲،۳،۴، ۵، - تترا هیدرو - ۴ - اکسو - ۲- تیو اکسو - ۱H - پیرانو [a-،۲،۳] پیریمیدین - ۵،۶ - دی کربوکسیلات (۷۲c)..... ۷۷

۳-۲-۹. تفسیر طیف دی متیل ۷ - (سیکلو هگزیل آمینو) - ۱،۳ - دی اتیل - ۲،۳،۴، ۵، - تترا هیدرو - ۴ - اکسو - ۲- تیو اکسو - ۱H - پیرانو [a-،۲،۳] پیریمیدین - ۵،۶ - دی کربوکسیلات (۷۲d)..... ۷۸

پیوست ها

طیف IR, ¹HNMR, ¹³CNMR, Mass مشتقات سنتز شده..... ۸۱

منابع

منابع..... ۱۰۴

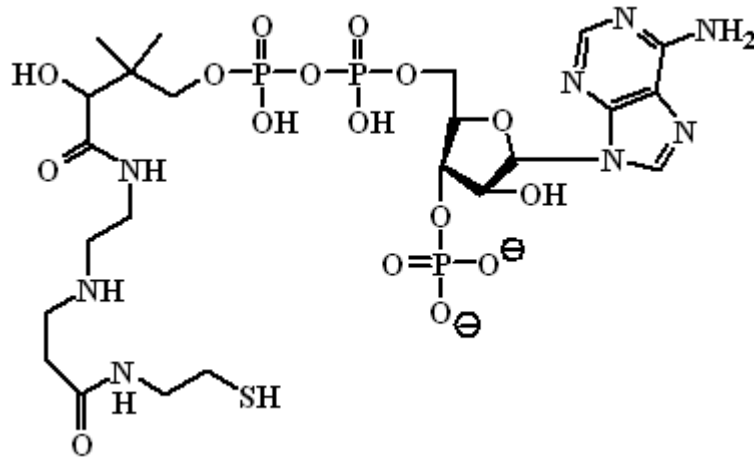

فصل اول

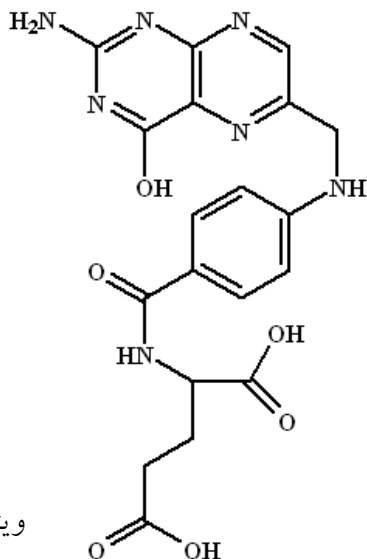
کلیات

۱-۱ مقدمه

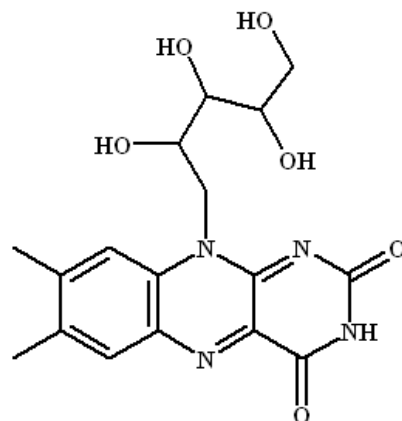
پیریمیدین و مشتقات آن نقش مهمی در سیستم های بیولوژیکی ایفا می کنند. این ترکیبات در ساختمان اسیدهای نوکلئیک ، ویتامین ها ، کوآنزیم ها و آنتی بیوتیک ها به وفور دیده می شوند .

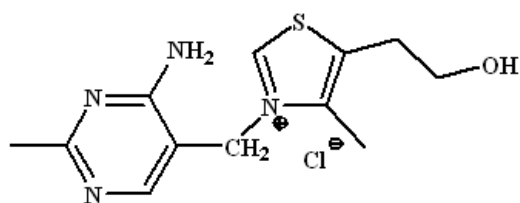
ویتامین B₅ (۱)

ویتامین B₁₂ (۲)

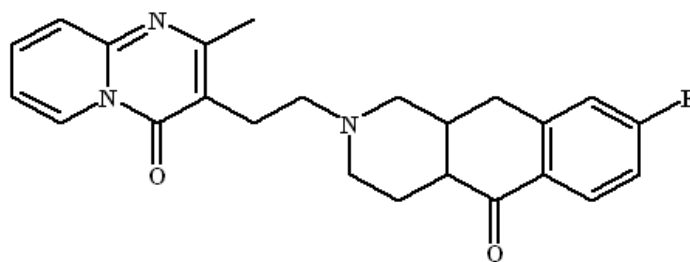

ویتامین B₂ (۳)

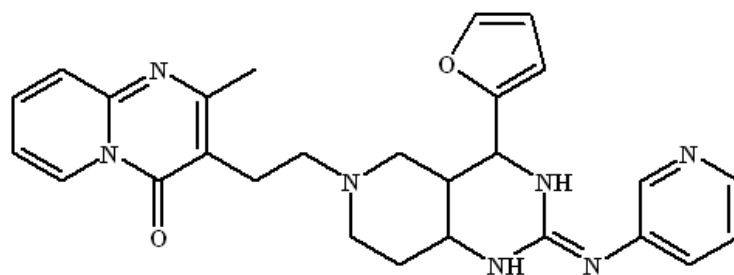

ویتامین B₁ (۴)

همچنین حلقه پیریمیدین در ساختار بسیاری از ترکیبات دارویی دیده می شود که ترکیبات دارویی زیر به عنوان آرام بخش (۵)، ضد آلرژی (۶) و ضد التهاب (۷) از آن جمله می باشند.

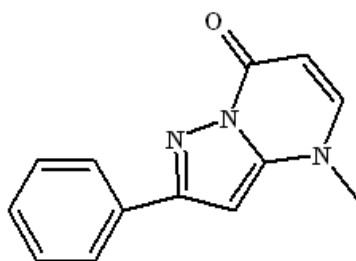
پیرنپرون^۱ (۵)

راماستین^۲ (۶)

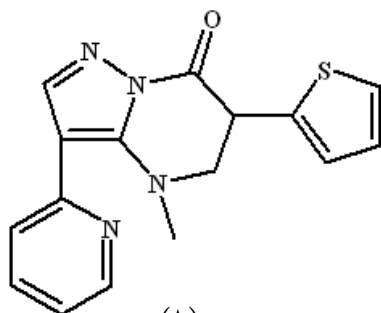
۱. Pirenprone

۲. Ramastin

ضد التهاب (۷)

لیگاندهای حاصل از ترکیبات پیریمیدینی و فلزات مدتهاست که در مطالعه نقش یونهای فلزی در سیستم های بیولوژیکی نقش مهمی ایفا می کنند . ترکیب (۸) یکی از این لیگاندها می باشد .

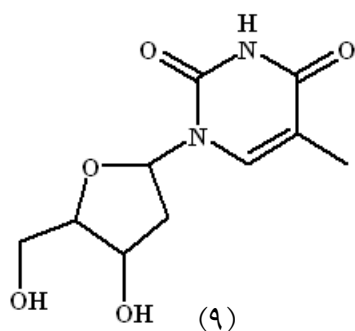

(۸)

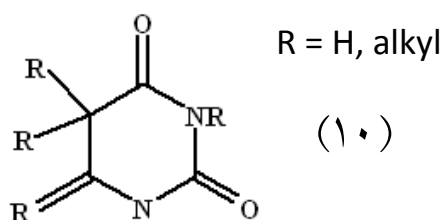
مشتقات متعددی از پیریمیدین درستتر اسیدهای آمینه استفاده شده اند به عنوان مثال فلوئورو اوراسیل و داروی ضد ایدز AZT زیدوودین^۱ (۹) که در درمان ایدز کاربرد دارد از مشتقات تیمیدین^۲ است .

۱. Zidovudine

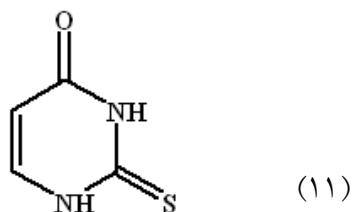
۲. Thymidine

باربیتورات ها یک دسته از ترکیبات پیریمیدینی هستند که به عنوان دارو به طور گسترده مورد استفاده قرار گرفته اند و اثراتی چون بی حس کنندگی و خواب آوری از خود نشان داده و در درمان اضطراب ، صرع و بیهوشی و اختلالات روانی مؤثر می باشند اما به علت سمیت و اعتیاد آور بودنشان با خانواده های دیگری از داروهای سیستم عصبی مرکزی جایگزین شدند .

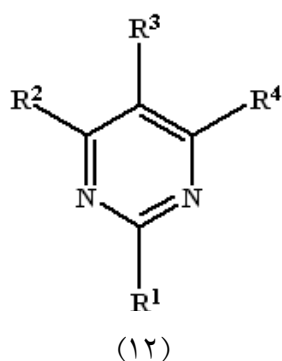

تیوباربیتورات هایی مانند تیواراسیل (۱۱) به عنوان ضد ویروس و در درمان سرطان به کار گرفته می شوند .

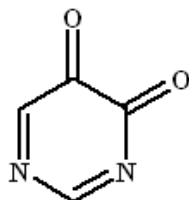

۲-۱ کاربرد و خواص مشتقات پیریمیدین

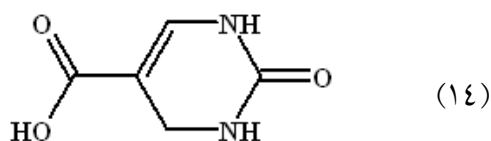
پیریمیدین واحد ساختاری بسیاری از محصولات طبیعی است. در ساختار بسیاری از داروهای جدید ضد باکتری، ضد میکروبی، ضد کپکی و ضد قارچی واحد ساختمانی پیریمیدین دیده می شود [۱]. ترکیب (۱۲) یکی از این داروها است.

مشتقات دی اکسو پیریمیدین مانند ۳،۴-دی هیدرو پیریمیدین - ۲ - $H-1$ ان فعالیت های ضد ویروسی، ضد تومری، ضد باکتری و ضد التهاب دارند [۲].

ترکیب ۲-اکسو - دی هیدرو پیریمیدین-۵- کربوکسیلات در ساختار بازدارنده های HIV دیده می شوند و در درمان ایدز کاربرد دارند [۳].

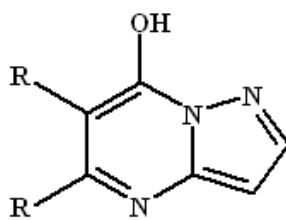

ترکیبات و مشتقات پیریمیدینی دارای خواص دارویی متنوعی می باشند و مطالعات گسترده ای بر روی خواص دارویی این ترکیبات صورت گرفته است . در ادامه به معرفی دسته ای از این ترکیبات در دسته های دارویی جداگانه پرداخته می شود .

۱-۲-۱ داروهای ضد ویروس^۱ و ضد باکتری^۲ بر پایه پیریمیدین ها

مشاهده فعالیت ضد میکروبی به عنوان مثال اثر برمیکروب لاکتوباسیلوس کازی^۳ یک ویژگی عمومی سیستمهای پیریمیدینی متراکم شده می باشد و مطالعات گسترده ای در این زمینه انجام گرفته است .

در سال ۱۹۷۷ نویسنون ، خواص ضد کپکی^۴ را در مشتقات ۷-آلکیل آمینوایمیدازو [۱،۲-a] پیریمیدین ها مشاهده کرد و از آنها برای معالجه عمومی عفونت های پوستی استفاده شد [۴].

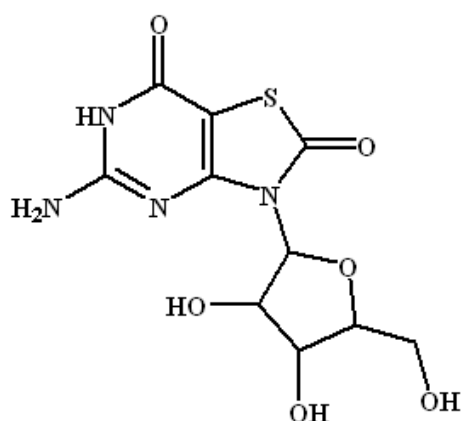

(۱۵)

در سال ۱۹۹۱ کینی^۵ فعالیت ضدویروسی ترکیب زیر را که در DNA و RNA تغییر ایجاد می کند گزارش کرد [۵] .

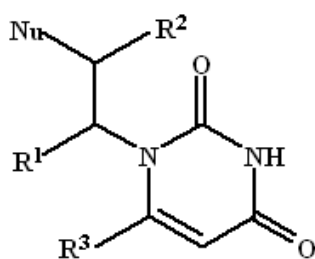
---

۱ -Antiviral   ۲- antibacterial   ۳-Lactobacillus casei   ۴-antifungal   ۵- kini

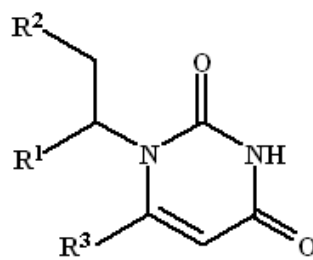

(۱۶)

در سال های اخیر مطالعات گسترده ای بر روی خواص ضد ویروسی مشتقات پیریمیدین انجام گرفته است . در سال ۲۰۰۰ دو ترکیب زیر با این اثرات شناسایی شدند^[۶].

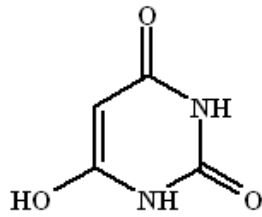
(۱۷)

(۱۸)

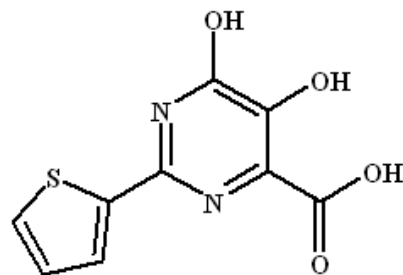
در سنتز داروهای ضد ویروسی مانند آک اوراسیل^۱ از ۶-هیدروکسی اوراسیل استفاده می شود^[۷].

(۱۹)

در سال ۲۰۰۵ مشتقات پیرانو [۲و۳-d] پیریمیدین ها به عنوان ترکیبات دارویی با اثر ضد کپکی گزارش شدند^[۸]. در سال ۲۰۰۶ مشتقات فورو پیریمیدین^۱ که با سیستم حلقوی پورین^۲ هم الکترون است خواص ضد ویروسی نشان داده اند^[۹]. ترکیب (۲۰) با نام ۲-(۲-تی انیل) - ۶،۵ - دی هیدروکسی - ۴ - کربوکسی پیریمیدین^۳ با خاصیت بازدارندگی در برابر ویروس هپاتیت C در سال ۲۰۰۶ گزارش شد^[۱۰].

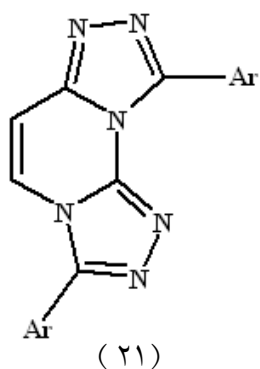

(۲۰)

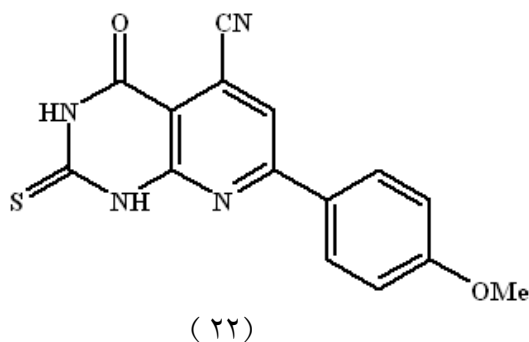
مشتقات بیس - ۴،۲،۱ - تری آزولو [۳و۴-a] [۳و۴-c] پیریمیدین^۴ هم اثرات ضد باکتریایی دارند^[۱۱]. ترکیب (۲۱) یکی از این دارو ها است.

---

۱. fuopyrimidine   ۲.purine   ۳. 2-(2-thienyl)-5,6-dihydroxy-4-carboxypyrimidine
 ۴. bis-1,2,4-triazolo[4,3-a][3,4 -c] pyrimidine

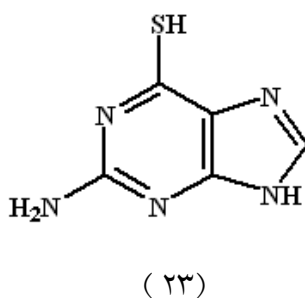

در سال ۲۰۰۷ ترکیب (۲۲) نیز به عنوان ضد کپک و باکتری گزارش شد^[۱۲]. بخش تیوباریتورات در این ترکیب کاملاً مشخص است.

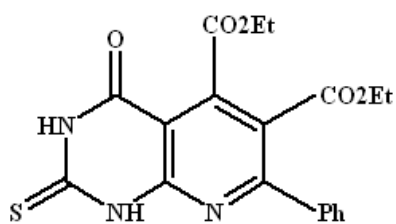

۲-۲-۱ داروهای ضد تومور^۱ و ضد سرطانی بر پایه پیریمیدین ها

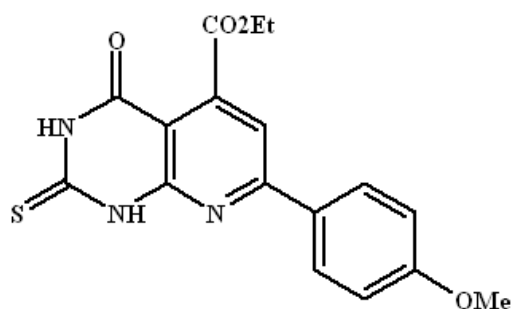
در سال ۱۹۶۲ کپل ترکیب ۲- آمینو -۶-پورنیتول را با خواص ضدتوموری گزارش کرد^[۱۳].

سیستمهای حلقوی دی هیدرو پیریمیدین خواص ضد توموری ، بلوکه کننده های کانال های کلسیم^۱ ، ضد فشار خون بالا و ضد التهاب دارند^[۱۴]. مشتقات (۲۴) و (۲۵) در سال ۲۰۰۷ به عنوان ترکیبات دارویی ضد تومور گزارش شدند^[۱۲].

(۲۴)

(۲۵)

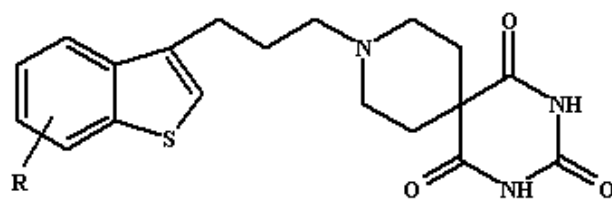
۳-۲-۱ داروهای آرامبخش بر پایه پیریمیدین ها

بعضی از مشتقات باربیتوریک اسید به صورت گسترده ای به عنوان آرامبخش ، داروهای خواب آور ، ضد تشنج^۲ و بی حس کننده موضعی مورد استفاده قرار می گیرند^[۱۵]. ترکیب (۲۶) دارای خواص آنتی سایکوتیک^۳ و ضد جنون می باشد و به عنوان یک آرامبخش قوی مورد استفاده قرار می گیرد .

۱ . Calcium channel blocker

۲. Anticonvulsant

۳. Antipsychotic agent

(۲۶)

R = H , Cl , Br , Me , OMe

در سال ۱۹۴۱، کوپ و همکارانش نشان دادند که تمام مشتقات باربیتوریک اسید که خاصیت خواب آوری دارند دو استخلاف در موقعیت پنج داشتند. اگر استخلافاتی بر روی گروه های N قرار بگیرد، خاصیت خواب آلودگی و بی حسی را در مدت زمان کوتاهتری ایجاد می کند^[۱۶].